

בקרת איכות של מבחני הפרים בישראל על ידי אינטרבוול

א. עזרא ריי. ולר

הקדמה

ביום שני 11/02/2002 אתרי האינטרנט של חברות הטיפוח הגדולות בעולם הודיעו שתהיה דחייה בפירסום תוצאות אינטרבוול בגלל הטייה שנגרמה במבחני האירגון. בהמשך ההודעה נמסר שהבעיה מטופלת ובימים הקרובים יתקבל עיכון ואכן, לאחר כשבוע נפתרה הבעיה ומבחני הפרים הבינ"ל שוחרדו לפירסום. הבעיה נגרמה בגלל קובץ מבחן הפרים האיטלקי. דוגמה זאת ממחישה את הרגישות העולמית לתוצאות מבחן פרים. בהמשך נסקור את הצעדים הנעשים על ידי האירגון אינטרבוול ובהשפעתם על מבחני הפרים בישראל.

תנאי קבלה לאירגון אינטרבוול

שילוב קובץ מבחני הפרים של ישראל לתכונות ייצור ותאים סומטיים היה מלווה בבדיקה על ידי האירגון. מבחני הפרים הורצו במודל הנוכחי ולתחלובות ראשוניות בלבד. נבדק המתאם בין המבחנים (0.93) וההתקדמות הגנטית לפי שני המבחנים. בשלב הבא חושבו במבחן מספר הבנות האפקטיביות לפר, שהן שקלול של מספר התחלובות ופיוורן בין העדרים.

לדוגמה: 100 תחלובות ראשוניות ב-100 עדרים שוות ל-100 בנות אפקטיביות. 100 תחלובות שמהן 40% בתחלובה ראשונה, 30% בשניה, 20% בשלישית ו-10% ברביעית שוות כ-55 בנות אפקטיביות. החישוב מורכב והוא דרוש לקביעת הישנות תוצאות הפר. לאחר הבדיקות ואישור תקינותן השתלבנו במבחן הבינ"ל.

בדיקות איכות שגרתיות שמבצע האירגון

לכל קובץ של מבחן פרים הנשלח לאירגון, מתבצעות בדיקות על ידי האירגון וגופים אחרים בעולם, במיוחד פעילים האמריקאים באמצעות החוקרים ב-USDA (משרד

החקלאות של ארה"ב) רקס פאול וג'ורג' ווינגס. הבדיקות המתבצעות:

(1) רישום תקין של אילן היוחסין של הפר

סתירות, רישום לא נכון מועברים למדינה ויש צורך לתקנם. לדוגמה: הפר נורדקפ הוא עובר שנקנה בגרמניה והועבר להולנד ושם יצרו את הפר שנבחן בהולנד. באילן היוחסין המקורי של הפר נרשם בארץ שארץ מוצא הפר: גרמניה. האירגון שלח תיקון ו"מוצאו" תוקן (הולנד). בהמשך נבדקים תאריכי לידה של הפרים וביקורות פנימיות בקובץ הנתונים.

(2) בדיקות תוצאות אומדני הורשה

תוצאות אומדני ההורשה נבדקות יחסית למבחן הקודם לפרים שלא נוספו להם רשומות ו/או לפרים עם המון רשומות. שינוי גדול בין המבחנים גורם להתרעה. זה סוג הבדיקה שעל פיו נמצאה הבעיה במבחן פברואר 2002.

(3) בדיקת מספר בנות אפקטיביות

כאמור, מספר הבנות האפקטיביות קשור להישנות אומדני הורשה. במקרה שהישנות הפרים עולה ממבחן למבחן, אזי צריך לעלות מספר הבנות האפקטיביות לפר. אם זה לא קורה, קיימת התרעה.

(4) חישוב מתאמים גנטיים בין ארצות

החישוב מתבצע במקרה של הוספת מדינות למבחן, שינוי בסיס המבחן, שינוי שיטת המבחן. החישוב מהווה בקרה על הקשרים בין המדינות ולסבירות המבחן.

המלצות האירגון למבחני פרים

האירגון מפרסם המלצות הכוללות את כל התהליך של מבחן פרים: חישוב תחלובות, גורמי תיקון, גורמים במודל מבחן הפרים,

בארץ, מתפרסמים נתוני אינטרבול לק"ג חלב, שומן, חלבון וסתי"ס כמות שהם לכל הפרים שיש להם פחות מ-70% הישנות במבחן בישראל. כלומר, לפר חו"ל שמבחנו מתבסס על בנות חולבות בישראל והישנותו עולה על 70% יתפרסם הערך המחושב בארץ. פר חו"ל שאין לו בנות חולבות בישראל או שיש לו הישנות בישראל הפחותה מ-70% יתפרסם ערך ההמרה של אינטרבול.

סיכום

אינטרבול הוא אירגון ייחודי בבע"ח. אופי הפעילות הגנטית והבקרה אינו קיים במערכות טיפוח אחרות, כמו של עופות, חזירים, סוסים ועוד. האירגון מספק שירותים שגרתיים, מחקרים בנושא מבחנים והשוואות בינ"ל ובקרת איכות נתונים. מבחני הפרים בארץ משתלבים באירגון, עומדים בקריטריונים שלו ומחייבים אותנו לעבוד בסטנדרטים גבוהים.

המחיר

המודל המומלץ ועוד. בתחילת שנות התשעים כאשר נבדקו תוצאות המבחנים התקבלה נטייה גנטית גבוהה לאוכלוסייה האמריקאית. לאחר בדיקה הסתבר, שתיקון למספר תחלובה בתחלובות המחושבות היה מוטא. הבעיה תוקנה, ופורסמה המלצה להכליל את מספר התחלובה במודל בנוסף לתיקון למספר התחלובה לפני הניתוח הגנטי. ההמלצה יושמה גם בישראל.

דוגמה נוספת: האירגון ממליץ לבצע מבחן רב-תכונתי לתחלובות 1-5. בשנה זאת אנו ניישם המלצה זאת בהתאם להחלטת ועדת ספר העדר.

פירוט התוצאות

האירגון מבצע ארבעה מבחנים בשנה: פברואר, מאי, אוגוסט ונובמבר. ריבוי המבחנים בשנה מקשה על החלטות הרפתניים וגורם לבלבול. האירגון שוקל להוריד את מספר המבחנים לשלוש וזאת בהמשך להחלטה בקנדה ובגרמניה.

צבר ברזל

צבר זול

שיווק והספקת מתכת בע"מ

אספקת חומרי גלם לרפתות

צינורות, פטות, אסכוריות, פרופילים ועוד

שירות מהיר ומידי מהמלאי

המחירים כוללים הובלה

עד לבית הלקוח

המחירים
הזולים
במדינה

בשנת 2002
שירות מהיר
פי 2

מבצע ההוזלות נמשך

רח' שרת משה 29, א.ת. ראשון לציון

טלפון: 03-9615965 (רב קווי), פקס: 03-9614370/9616817